

ODDÍL SPORTOVNÍHO ŠERMU

Radko Trohař:

Jak vznikl šerm a proč byl prvním sportem člověka

Před mnoha a mnoha miliony let polehával tvor (již spíše podobný lidoopu než opici) na zádech a uvažoval, že by měl vylézt na strom a natrhat si nějaké ovoce, anžto mu už pořádně kručelo v břiše. Protože však byl stejně jako všichni ostatní boží tvorové líný, moc s lezením nespíchal. Když konečně vstával, bezděky vzal do své přední končetiny klacek, který ho předtím nepříjemně tlačil pod lopatkou. A když se protahoval, srazil klackem ze stromu jablko. Překvapeně ho zvedl, podíval se vzhůru a srazil, již záměrně, klackem druhé. Poté se pustil do své svačiny.

Jak je z biologie známo, opice, když něco chytí, nerada to pouští. A tak začal náš předek s tímto klackem v ruce žít. Nejprve si s ním pouze srážel potravu se stromů. Později však zjistil, že se s ním velmi dobře tluče do hlavy neposlušná družka i dotěrný sok v lásce a že je to nástroj, jak se říká, k pohledání. Protože i ostatním členům tohoto vývojového druhu zůstalo v genech opičení, začali všichni členové tlupy klacky používat a nepromarnili nikdy žádnou příležitost, aby se s ním tloukli do hlavy.

Mlátili se a mlátili, hlavy měli samou bouli a v průběhu staletí se jim od těch ran začala hlava tak zvětšovat, že mozek měl pro růst více prostoru a jeho myšlenková kapacita se ohromně zvětšila. Tu jednoho z nich napadlo, že když zvedne ruku s klackem nad hlavu, ránu soupeře odvrátí a krásně místo do hlavy jej majzne přes hřbet. Tak vznikl první kryt – kvinta. Tehdy však ještě neexistovala Francie, natož francouzština, a tak tomuto krytu nemohli říkat kvinta. Říkali mu proto asi nějak jako *úíí* nebo *pic*, to se již nikdy nedozvíme.

Uběhla zase dlouhá staletí a lidoop se díky ranám do zad, které následovaly po krytu kvintou, stále více napřimoval. Stával se z něj skutečný Homo erectus, který už po rozumové úvaze přišel na to, že rána do zad se dá docela dobře vykryt, vzpřímíme-li klacek v ruce jako svíčku. A že potom můžeme soupeře nádherně přetáhnout přes břicho. A tak vznikl druhý kryt – sexta.

Zase po dlouhé a dlouhé době byla proti zásahům do břicha objevena kvarta, takže musely být vymyšleny finty, protože šerm se třemi kryty začal být nudný.

Tehdy se šermíři začali shlukovat do houfů, přepadat jiné houfy a z Homo erecta se vyvinul Homo sapiens, jenž nejprve objevil a nahradil klacky meči z bronzu. Ten ale byl na propichování nepřítele dosti měkký, takže až železo udělalo šermířům tu pravou radost. Zbrani se dala pěkně nabrousit špička a kromě seků se mohlo při bitkách i píchat.

Doba dále ubíhala a železa se začalo vyrábět tolik, že nikdo nevěděl, co s ním. Až jeden koumák si z něj ušil, či spíše svařil obleček a vznikla zbroj. Elegance šermu šla rázem vniveč, protože teď šlo jedine o to dát takovou ránu, aby byl plechový kryt někde proražen, a do něj potom píchnout jako do pootevřené škeble.

Teprve vynález střelného prachu vrátil šermu jeho původní ráz. Zbroj se stala překážkou, protože proti kulce byla zbytečná a šermíř při dalším boji se zbrani v ruce v ní byl neohrabaný. To už začínal novověk a zabíjet se začalo spíše z dálky a masově. Tehdy se šerm stal sportem a zbraň ozdobou a znakem vojenské nebo stavovské příslušnosti.

Ještě máte dojem, že šerm nebyl prvním sportem člověka?